

Ebeveyn Tutumlarının Çocuğun Başarısına Olan Etkisi

Çocuk ailenin neşesi sevinci ve beklentisidir. Annenin-babanın canından bir parça olarak dünyaya gelen bir çocuk ilk zamanlar ailenin mutluluğuna mutluluk katan bir sevgi faktörü iken yaşı büyüdükçe ailenin ideali ümidi ve beklentisi haline gelir. Her çocuk ailesi için çok önemlidir.Önemli olmasının nedenlerinden biri de çocuğun anne-babaya emanet verilmiş olması şuurudur.Bu bilinçte olan anne-babalar bilirler ki şu an kendilerine emanet olan bu varlık , ilerleyen zamanlarda emanetçi olacak ve emanetleri o yetiştirecektir.

Çocuğun okula başlamasıyla birlikte ailesiyle geçirdiği zaman iyice azalmış , çevrenin etkisi çocuk üzerinde değişiklik oluşturmaya başlamıştır.Bu zaman dilimine kadar belirli oranda şekillenmiş olan çocuğun çevreyle olan iletişimde ve kendini farkedip geliştirmesinde , ebeveyninin onu nasıl kabul ettiğinin büyük etkisi vardır.

Çocuğunuzun nasıl olmasını istersiniz?

Korkak , çekingen , sürekli hata yapma korkusuyla yaşayan bir çocuk mu? Nerede ne yapacağını bilmeyen , sinirli kavgacı bir çocuk mu? Yenilgiyi baştan kabul edip , başarısız ve mutsuz olan bir çocuk mu?Yaşı ilerledikçe ailesinden uzaklaşan , ilgi ve sevgiyi dışarıda arayan , dengesiz bir çocuk mu?Kendine güvenmeyen , hırçın , uyumsuz , saldırgan , ve insanlara düşmanca davranışlarda bulunan bir çocuk mu?En iyisini elde edemeyince mutsuz olan , kendi dünyasında sürekli çatışmalar yaşayan ve kendini aşağılık hisseden bir çocuk mu?

Yoksa...Girişken , duygularını rahatlıkla ifade edebilen , kendine ve çevresine saygılı olan , dengeli ve uyumlu bir çocuk mu istersiniz?

Muhakkak ki er anne-baba çocuğu için her şeyin en iyisini , en güzelini ister.Çocuğunun çevreyle ve kendisiyle barışık olmasını , duygularını rahatlıkla ifade edebilmesini , uyumlu ve dengeli bir kişiliğe sahip olup mutlu bir hayat yaşamasını ister.Amaç aynıdır ; fakat çocuk yetiştirmede yollar farklılaştığında değişik özelliklerde çocuklar ortaya çıkmaktadır.Burada anne-baba tutumları dikkatimizi çekmektedir.

Bu tutumlar şu şekilde sıralayabiliriz:

Tutarsız Anne-Baba Tutumu

Ailenin , çocuğun belli davranışlarına karşı farklı tepkiler vermesi söz konusudur.Aynı davranışı ebeveyn önce hoş karşılar , başka bir zaman diliminde bu davranıştan dolayı çocuk ceza alabilir.Çocuk hangi davranışın ne zaman sakıncalı hangi davranışın ne zaman uygun olduğunu kestiremez.Anne-babanın tutarsız davranışları da çocuğu olumsuz etkiler.Babanın istemediği bir

davranışa anne izin verebilir ve çocuk durumuna göre kimden izin alabileceks e o ebeveyni tercih eder.

Anne-babanın tutarsızlığına bir örnekte ebeveynin kendi davranışları arasındaki tutarsızlıktır. Örneğin anne-baba kendileri çokta fazla kitap okumazlar ; fakat sürekli kitap okuması için çocuk üzerinde bir baskı vardır.Evde televizyonun olumsuz etkilerinden sürekli bahsedilmekte ; fakat sadece çocuk dersleri nedeni ile bundan mahrum bırakılmakta , ailenin diğer bireyleri televizyon izlemeye devam etmektedirler.Çocuk , burada:“TV mi zararlı yoksa bu bana uygulanan bir angarya mı?Eğer gerçekten zararlıysa neden annem-babam izliyor?” diye düşünebilir.

Tutarsızlık , kardeşler arası ayrımcılıklarda da görülür.Ebeveyn çocuklarına hepsini eşit sevdiğini söyler ; fakat davranışları sözleri gibi değildir.Sevilen çocuğun söylediklerine deha çok itibar edilir , ona daha çok ilgi gösterilir.Bu durumu fark eden diğer çocuk veya çocuklarda sevilen kardeşe karşı bir kıskançlık duygusu oluşur , kardeşler arası iletişim olumsuz yönde etkilenir.

Bu çocukların anne-babalarından gördükleri tutarsızlık , hayatlarına da yansır.Dikkat çekmeye çalışırlar ;fakat nerede nasıl davranacaklarını bilmezler.Aynı davranış sonucunda bazen sinirli bazen ilımlı olurlar.Tepkisel davranışlarda bulunan bu çocuklar sürekli uyumlu bir kişilik olmaya gayret ederler ; fakat başarılı olamazlar.

Otoriter Anne-Baba Tutumu

Anne-baba çocuğun her türlü davranışına müdahale eder ve çocuğu bir kalıba sokmak ister.Çocuk her an izlendiği düşüncesiyle korkarak hareket eder.Çocuktan yaşının üstünde bir olgunluk beklenir.

Bu çocuklar çekingen bir kişilik yapısına sahip olup nereye çekilirlerse oraya giderler.Sürekli yanlış yapma korkusuyla yaşayıp , kendilerini aşağılık hissederler.

Aşırı Koruyucu Anne-Baba Tutumu

Çocuğun ihtiyaçları abartılarak karşılanır. Çocuğa her an bir şey olabilir kaygısıyla aşırı ilgi gösterilir.En ufak bir şeyde dahi :“Aman terlemesin , mikrop kapabilir.”gibi abartılı tepkiler verilir.Çocuk aileye bağımlı hale getirilir.Böyle bir aileden elen çocuk girdiği diğer ortamlarda aynı ilgi ve sevgiyi göremediği zaman hayal kırıklığına uğrar ve bulunduğu ortama alışmakta güçlük çeker.Ailenin aşırı hoş görüsü çocuğu bencil hale getirir ve çocuk bulunduğu diğer ortamlarda da başkaları kendisine hizmet etsin ister.Birey büyüse de içinde olgunlaşmayan bir çocuk vardır.

Red Edici Anne-Baba Tutumu

Çocuğun yaptığı bütün davranışlar eleştirilir.Çocuk hiç taltif edilmemekle birlikte sevgi , şefkat ve hoşgörüden de mahrum bırakılır.Aile ortamında kendini hiç rahat hissetmez ve üvey evlat muamelesi görür.

Böyle bir ortamda yetişen çocuklar sevgi , şefkat ve hoşgörü gibi duyguları tatmadıklar için sinirli , saldırgan ,dengesiz ve korkak olurlar.Ebeveynlerinin yanında uyumlu davranışlar sergileseler de içten içe anne-babaya karşı bir düşmanlık vardır.

Kayıtsız Anne-Baba Tutumu

Çocuğun davranışlarına kayıtsız davranan ebeveyn hoşgörü ile boş vermeyi birbirine karıştırmaktadır.Çocuğun olumlu ya da olumsuz davranışları anne-babayı rahatsız etmiyorsa bir problem yoktur.

Bu çocuklar çeşitli vesilelerle sürekli dikkat çekmeye çalışırlar.Yaşları ilerledikçe aileden uzaklaşırlar.Bunun sebebi ise aileden gerekli miktarda ilgi görmemiş olmalarıdır.

Mükemmeliyetçi Anne-Baba Tutumu

Anne-baba çocuktan her şeyin en güzelini bekler.Çocuğa şöyle bir mesaj verilir:"Başarılı olduğun takdirde seni seviyorum."Çocuğun her alanda en iyi olması beklenir.Ebeveyn çocuğun arkadaşlarına dahi müdahale ederek başarılı çocuklarla arkadaşlık kurmasına izin verirler.Evde her şeyin saati bellidir ve askeri eğitim sistemi hakimdir.Anne-baba gençliğinde yapmak isteyip de yapamadıkları şeyleri çocuktan beklerler.Çocuğun omuzlarına kaldıramayacağı kadar ağır bir yük yüklenmiştir.

Bu çocuklar ilerleyen zamanlarda her şeyin en iyisini , en güzelini elde edemediklerinde , aşağılık duygusuna kapılıp mutlu olamayacaklardır. Doyumсуuz bir kişilik yapısına sahip olan çocuk ,kendi içinde sürekli bir çatışma yaşayacaktır.

Kabul Edici , Güven Verici , Demokratik Anne-Baba Tutumu

Çocuğa sevgi ve saygı gösterilir.Aile bireyleri arasındaki iletişim güven vericidir.Çocuk sınırlar içinde özgürdür , kabul edildiğini hissettiği için kendini rahatlıkla ifade eder.Ailede problemler birlikte çözülür ve bütün bireylere , çocukta dahil değer verilir.Çocuklarında görmek istemedikleri davranışı kendisi de yapmayan ebeveyn , çocuğa iyi bir modeldir.

Böyle bir ortamda yetişmiş olan çocuk,dengeli,uyumlu, sevecen ve girişkendir.Sorumluluk duygusu gelişmiştir.Kendisine ve çevresine saygılıdır.

Görüldüğü gibi bu tutumlar arasında aile için de çocuk için de en ideal olanı kabul edici, güven verici,demokratik aile tutumudur.Çocuklarımıza nasıl davrandığımızı gözden geçirmeli ve onun başarısını destekleyen demokratik aile tutumuna göre davranmaya gayret göstermeliyiz.

Her haliyle kabul edildiğini bilen , güven ortamında büyüüp , desteklenen ,sorumluluk sahibi olan çocuğun başarıya ulaşması daha kolay olacaktır.

HUĞLU ORTAOKULU REHBERLİK SERVİSİ